

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชน และเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ โดยผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยประกอบไปด้วย ประชาชนที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 396 คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการ พนักงาน และลูกจ้าง ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีจำนวน 193 คน

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และใช้แบบสอบถามจากคณะกรรมการดำเนินการ เนื้อหาการวิจัยประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล ความรู้ในการจัดการขยะ ด้านทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร การได้รับการฝึกอบรม การได้รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกตกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรบริหารส่วนตำบล แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแปรต่างๆ โดยใช้กระบวนการทางสถิติแล้วสรุปผลเป็นการพรรณนาถึงผลการวิจัยและวิจารณ์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การนำเสนอผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนและเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก นำเสนอผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่ และส่วนที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำเสนอการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่

ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 51.01 และเพศหญิง ร้อยละ 48.99 (ตาราง 6)

จะเห็นได้ว่าประชาชนเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เนื่องจากช่วงเวลาที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูลเพศชายออกไปทำงานทำให้มีสัดส่วนเพศชายและหญิงใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตามแสดงให้เห็นว่าบทบาทของเพศหญิงในปัจจุบันมีบทบาทมากขึ้น ซึ่งจะแตกต่างจากในอดีตที่เพศหญิงจะอยู่กับบ้านเป็นแม่บ้าน และในอนาคตบทบาทของเพศหญิงก็ยิ่งที่มีความสำคัญมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ซึ่ง แคสเนอร์ อุลล์แมน (1974 อ้างใน ศักดิ์ชัย นิรัญทวี (2532: 59) ได้กล่าวไว้ว่า เพศเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น ในด้านการปฏิบัติงาน แม้ว่าในปัจจุบัน ความแตกต่างในแง่ความสามารถในการทำงานระหว่างเพศจะลดน้อยลงทุกที แต่ความแตกต่างระหว่างเพศก็ยังคงเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อจิตลักษณะและพฤติกรรม

อายุ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด มีร้อยละ 31.82 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีร้อยละ 28.79 อายุไม่เกิน 30 ปี มีร้อยละ 21.21 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 41.18 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.86 โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุดำสุด 18 ปี และมากที่สุด 85 ปี (ตาราง 6)

จะเห็นได้ว่าประชาชนในอำเภอแม่เมาะเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 45.20) มีอายุระหว่าง 31-50 ปี ทั้งนี้เป็นวัยที่อยู่ระหว่างการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว รู้จักใช้เหตุผล มีความสำนึกที่ดี มีความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดี สามารถเป็นตัวแทนของคนในตำบลซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบูรณ์ ศาตยาชีวิน (2526: 45) ที่ระบุว่า บุคคลที่อยู่ใน ช่วงอายุ 35-50 ปี เป็นกลุ่มคนที่อยู่ในวัยเหมาะสมกับการทำงาน ส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จ ในขณะที่สุนิลา ทนุผล (2540: 30) ได้ระบุว่า บุคคลที่มีอายุในวัยนี้เป็นช่วงของชีวิตการทำงาน ซึ่งเริ่มการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงาน

จึงนับได้ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยที่มีสมรรถนะสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สังคมหรือเศรษฐกิจ และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:146) ได้กล่าวว่า อายุแม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสบการณ์ในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีประสบการณ์ในการทำงาน แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและประสบการณ์ทำงานด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ เทิดศักดิ์ สุขคง (2550) ที่กล่าวว่า วัยที่เหมาะสมกับการทำงานหรือประกอบอาชีพ คือ วัยผู้ใหญ่ เพราะเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ รวมทั้งสติปัญญา แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ วัยผู้ใหญ่ตอนต้น (อายุ 20-40 ปี) วัยนี้นับว่าเป็นวัยที่เหมาะสมในการเริ่มต้นชีวิตการทำงานหลังจากได้สะสมความรู้และประสบการณ์มาพอสมควรในวัยเด็กและเรียนจบการศึกษาแล้วเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งการปรับตัวในสังคม และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี และวัยผู้ใหญ่ตอนกลาง เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมถอยทั้ง ทางร่างกาย และสองรวมทั้งด้านจิตใจ ทำให้บุคคลในวัยนี้ต้องมีการปรับตัวให้ถูกต้องเหมาะสม

สถานภาพสมรส

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.07) มีสถานภาพสมรสแล้ว รองลงมาสถานภาพโสด มีร้อยละ 27.53 สถานภาพหย่าร้าง และหม้าย มีร้อยละ 6.06 และ 9.34 ตามลำดับ (ตาราง 6)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งมีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับอายุของผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุในวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นวัยของการมีครอบครัวตามปกติ และต้องมีการทำงานประกอบอาชีพหาเงินเลี้ยงครอบครัว แต่อย่างไรก็ตามยังเห็นอีกว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าหนึ่งในสี่มีสถานภาพโสด ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบันสถิติการแต่งงานของประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีอายุเพิ่มมากขึ้น

ระดับการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด มีร้อยละ 30.05 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 20.71 ระดับอนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 17.91 และระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 17.68 ตามลำดับ (ตาราง 6)

สำหรับในประเด็นระดับการศึกษาพบว่า มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามากที่สุด เนื่องจากว่าในสมัยก่อนประชาชนชนบทส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก ขาดเงินทุน และอยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ เมื่อ

จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาออกมาทำอะไร ทำนา ทำสวน ช่วยเหลือครอบครัว สอดคล้องกับ บุญสม วราเอกศิริ (2539: 4) ที่ระบุว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชากรในชนบทเกษตร มีการศึกษาดำหรือ ขาดมาตรฐานการศึกษา เนื่องจากว่าชนบทเกษตรนั้นมักอยู่ห่างไกลจากความเจริญ ขาดแคลน สถานศึกษา รวมทั้งส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องรายได้ต่ำทำให้ไม่มีเงินเรียน

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของประชาชนในอำเภอแม่เมาะ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของประชาชน ในพื้นที่

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	202	51.01
หญิง	194	48.99
อายุ		
	84	21.21
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	114	28.79
31-40 ปี	126	31.82
41-50 ปี	53	13.38
51-60 ปี	19	4.80
มากกว่า 60 ปี		
$\bar{X}$ = 41.18 SD = 11.86 min-max = 18-85		
สถานภาพ		
โสด	109	27.53
สมรส	226	57.07
หย่า	24	6.06
หม้าย	37	9.34

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	119	30.05
มัธยมศึกษาตอนต้น	44	11.11
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	82	20.71
อนุปริญญา	71	17.93
ปริญญาตรี	70	17.68
สูงกว่าปริญญาตรี	10	2.53

ด้านการทำงาน

- รายได้

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน เป็นกลุ่มใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 47.47 ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ย 6,628.74 บาทต่อเดือน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6,731.94 โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ต่ำสุด 500 บาทต่อเดือน และมากที่สุด 60,000 บาทต่อเดือน (ตาราง 7)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 47.47) มีรายได้ระหว่าง 3,001-6,000 บาทต่อเดือน ทั้งนี้เนื่องมาจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งมีรายได้จากการรับจ้างเพียงวันละร้อยกว่าบาท ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 9,000 บาทต่อเดือนนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพรับราชการและค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

- อาชีพหลัก

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 55.81 ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดประกอบอาชีพหลักรับจ้าง รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 19.44 และอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 14.65 ตามลำดับ (ตาราง 7)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่ในชนบทจะมีปัญหาเรื่องหนี้สินจากการทำการเกษตร ทำให้ต้องนำ

ที่ดินที่กินที่ได้รับจากบรรพบุรุษไปจำนองกับนายทุนในท้องถิ่น และเมื่อไม่สามารถไถ่ถอนได้ก็จะโดยยึดที่ดิน หรือบางรายก็นำไปขาย ทำให้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จึงทำให้ต้องไปประกอบอาชีพรับจ้าง เพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว

- อาชีพพรอง

ผลการวิจัยอาชีพพรอง พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 44.93 ประกอบอาชีพพรองรับจ้างเช่นเดียวกับอาชีพหลัก รองลงมาคืออาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 24.24 และอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 20.70 ตามลำดับ (ตาราง 7)

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของประชาชนในอำเภอแม่เมาะ จำแนกตามข้อมูลด้านการทำงานของประชาชนในพื้นที่

ด้านการทำงาน	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
รายได้		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาทต่อเดือน	76	19.20
3,001-6,000 บาทต่อเดือน	188	47.47
6,001-9,000 บาทต่อเดือน	81	20.45
มากกว่า 9,000 บาทต่อเดือน	51	12.88
$\bar{X}$ = 6,628.74 SD = 6,731.94 min-max = 500-60,000		
อาชีพหลัก		
รับจ้าง	221	55.81
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	77	19.44
รับราชการ	30	7.58
เกษตรกรรม	58	14.65
ไม่มีรายได้ (นักเรียน/นักศึกษา)	10	2.53
อาชีพพรอง		
รับจ้าง	170	42.93
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	96	24.24
เกษตรกรรม	82	20.70
รับราชการ	28	7.07
ไม่มี	20	5.06

ด้านสังคม

- ตำแหน่งทางในชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 86.36) ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในชุมชน มีเพียงร้อยละ 13.64 เท่านั้นที่มีตำแหน่งในชุมชน โดยผู้ที่มีตำแหน่งในชุมชนร้อยละ 50.00 มีตำแหน่งในชุมชนเป็นกรรมการหมู่บ้าน ในขณะที่ร้อยละ 20.37 เป็นผู้นำเกษตรกร/หัวหน้ากลุ่ม ร้อยละ 14.81 มีตำแหน่งเป็นกำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี ในสัดส่วนที่เท่ากันตามลำดับ (ตาราง 6)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างน้อยจึงให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพ เพราะหากไปดำรงตำแหน่งใดๆ แล้วอาจจะทำให้ไม่มีเวลาไปประกอบอาชีพหรือทำให้เสียโอกาสในการหารายได้เลี้ยงครอบครัว

- สมาชิกในครอบครัว

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 59.85 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 8.08 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.80 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.08 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.35 โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คน และมากที่สุด 10 คน (ตาราง 8)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยประมาณ 4 คน ซึ่งนับว่าเป็นครอบครัวขนาดเหมาะสมที่มีพ่อแม่ลูก ซึ่งจะเห็นว่าสังคมไทยมีลักษณะเปลี่ยนไปจากเดิม กล่าวคือในอดีตครอบครัวของสังคมไทยขนาดใหญ่ แต่ในปัจจุบันขนาดของครอบครัวมีขนาดเล็กลง เมื่อบุตรมีครอบครัวก็จะแยกครอบครัวไปสร้างบ้านใหม่

- ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.85) มีลักษณะของบ้านเป็นบ้านเดี่ยวที่มีดินรอบบริเวณบ้าน รองลงมา เป็นบ้านเดี่ยวที่มีซีเมนต์รอบบ้าน คิดเป็นร้อยละ 27.78 เป็นบ้านเดี่ยวมีไร่-นา คิดเป็นร้อยละ 10.35 และเป็นทาวเฮาส์ คิดเป็นร้อยละ 2.02 ตามลำดับ (ตาราง 8)

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 59.85) มีลักษณะของบ้านเป็นบ้านเดี่ยวที่มีที่ดินรอบบริเวณบ้าน ซึ่งอาจมีการฝังกลบขยะเปียกในบ้านให้ป็นปุ๋ยบำรุงดินได้

ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลอาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาระหว่าง 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.27 รองลงมาคือ 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.98 ระยะเวลาระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.95 ระยะเวลาระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.38 และระยะเวลามากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.41 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลอาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 25 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 16.32 โดยผู้ให้ข้อมูลอาศัยในชุมชนเป็นระยะเวลาดำสุด 1 ปี และมากที่สุด 85 ปี (ตาราง 8)

จะเห็นได้ว่าในชุมชนจะมีทั้งผู้ที่เป็นคนในพื้นที่และย้ายมาจากที่อื่นๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบัน การคมนาคมสะดวก มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน ได้สะดวกมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้การเคลื่อนย้ายที่อยู่ จะมีมากขึ้น

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของประชาชนในอำเภอแม่เมาะ จำแนกตามข้อมูลด้านสังคมของประชาชนในพื้นที่

ด้านสังคม	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
ตำแหน่งในชุมชน		
ไม่มี	342	86.36
มี	54	13.64
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน	8	14.81
องค์กรชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี	8	14.81
ผู้นำเกษตร / หัวหน้ากลุ่ม	11	20.37
กรรมการหมู่บ้าน	27	50.00
การเป็นสมาชิกขององค์กรชุมชน		
ไม่เป็น	218	55.05
เป็น	178	44.95
กลุ่มอาชีพ	152	85.39
กลุ่มสตรี/แม่บ้าน	11	6.18

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านสังคม	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
กลุ่มเยาวชน	9	5.06
กลุ่มอนุรักษ์	6	3.37
สมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	32	8.08
3-4 คน	235	59.34
5-6 คน	110	27.78
มากกว่า 6 คน	19	4.80
$\bar{X} = 4.08$ $SD = 1.35$ min-max = 1-10		
ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยวที่มีดินรอบบริเวณบ้าน	237	59.85
บ้านเดี่ยวมีซีเมนต์รอบบ้าน	110	27.78
บ้านเดี่ยวมีไร่นา	41	10.35
ทาวน์เฮาส์	8	2.02
ระยะเวลาในการอาศัยในชุมชน		
1-10 ปี	108	27.27
11-20 ปี	79	19.95
21-30 ปี	91	22.98
31-40 ปี	53	13.38
มากกว่า 40 ปี	65	16.41
$\bar{X} = 25.03$ $SD = 16.32$ min-max = 1-85		

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่

ผลการศึกษาในตาราง 9 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 80.30 รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 10.10 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.60 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากในปัจจุบันรูปแบบของขยะมีความหลากหลายและมีจำนวนมาก ซึ่งขยะแต่ละประเภทมีวิธีการกำจัดที่แตกต่างกันออกไป ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาค่อนเพียงภาคบังคับเท่านั้น ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่

ความรู้	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
น้อย (1-5 คะแนน)	38	9.60
ปานกลาง (6-10 คะแนน)	318	80.30
มาก (11-15 คะแนน)	40	10.10
$\bar{X} = 7.64$ $SD = 1.99$ min-max = 4-14		

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร ใน 5 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมชุมชน 2) นโยบายของผู้บริหาร 3) แผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ 4) สถานที่ทิ้งขยะ และ 5)การร่วมรณรงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับเจตคติออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุด มีทัศนคติเห็นด้วยมาก มีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีทัศนคติเห็นด้วยน้อย และมีทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุด 2) คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยมาก 3) คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง 4) คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยน้อย 5) คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.14) (ตาราง 10)

มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20)

1) การแยกขยะก่อนทิ้งและแยกที่ทิ้งขยะจะทำให้เกิดผลดีในการนำขยะกลับมาใช้ได้ใหม่

2) คนที่ปฏิบัติในการทิ้งขยะโดยการทิ้งไม่เป็นที่ (เช่น ทิ้งจากบนรถลงพื้นถนน)

มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40)

1) ตนเองและครอบครัวควรลดปริมาณขยะลง

2) ขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนความเป็นอยู่ในชุมชน

3) คนที่มีอาชีพขนขยะ(คนขนขยะ)ไปจัดการควรเป็นบุคคลที่สังคมยกย่อง

4) ควรนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์

5) หนูและแมลงวัน เพิ่มจำนวนมากขึ้นในชุมชน

6) ควรทิ้งขยะที่บ้านตัวเองโดยวิธีฝังกลบ

มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60)

1) คนที่พยายามแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มักเป็นผู้ที่ทำความรำคาญให้สังคม

2) คนที่มีอาชีพเลือกเก็บขยะจากที่ทิ้งขยะไปจำหน่าย ควรเป็นบุคคลที่สังคม

รังเกียจ ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมากในประเด็นการแยกขยะก่อนทิ้งและแยกที่ทิ้งขยะจะทำให้เกิดผลดีในการนำขยะกลับมาใช้ได้ใหม่ และคนที่ปฏิบัติในการทิ้งขยะโดยการทิ้งไม่เป็นที่ (เช่น ทิ้งจากบนรถลงพื้นถนน) เป็นบุคคลที่สังคมควรจะรังเกียจ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเห็นความสำคัญของการจัดการขยะและเห็นด้วยกับกระบวนการจัดการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง ในขณะที่เดียวกันก็เห็นด้วยกับการลงโทษทางสังคมแก่คนที่ไม่มีความรับผิดชอบและทิ้งขยะไม่เป็นที่

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรด้านสภาพแวดล้อมชุมชน

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อ ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
การแยกขยะก่อนทิ้งและแยกที่ทิ้งขยะจะทำให้ เกิดผลดีในการนำขยะกลับมาใช้ได้ใหม่	4.04	1.13	เห็นด้วยมาก
คนที่ปฏิบัติในการทิ้งขยะ โดยการทิ้งไม่เป็นที่ (เช่น ทิ้งจากบนรถลงพื้นถนน) เป็นบุคคลที่ สังคมควรจะรังเกียจ	3.79	1.36	เห็นด้วยมาก
ตนเองและครอบครัวควรลดปริมาณขยะลง	3.39	1.12	เห็นด้วยปาน กลาง
ขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนความเป็นอยู่ในชุมชน	3.34	1.21	เห็นด้วยปาน กลาง
คนที่มีอาชีพขนขยะ(คนขนขยะ)ไปจัดการควร เป็นบุคคลที่สังคมยกย่อง	3.33	1.33	เห็นด้วยปาน กลาง
ควรนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์	3.28	1.25	เห็นด้วยปาน กลาง
หนูและแมลงวัน เพิ่มจำนวนมากขึ้นในชุมชน	3.26	1.21	เห็นด้วยปาน กลาง
ควรทิ้งขยะที่บ้านตัวเองโดยวิธีฝังกลบ	2.70	1.50	เห็นด้วยปาน กลาง
คนที่พยายามแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มาก เป็นผู้ที่ทำความรำคาญให้สังคม	2.15	1.31	เห็นด้วยน้อย
คนที่มีอาชีพเลือกเก็บขยะจากที่ทิ้งขยะไป จำหน่าย ควรเป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจ	2.09	1.29	เห็นด้วยน้อย
เฉลี่ย	3.14	0.71	เห็นด้วยปาน กลาง

ด้านนโยบายของผู้บริหาร

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านนโยบายของผู้บริหาร พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.34) (ตาราง 11) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในทั้ง 2 ประเด็น คือ 1) การมีส่วนร่วมออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ และ 2) เกษนาข้อบัญญัติบังคับใช้ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านนโยบายของผู้บริหารในระดับเห็นด้วยน้อย ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากในเรื่องของนโยบายในการบริหาร ประชาชนส่วนใหญ่จะมองว่าเป็นเรื่องของผู้บริหารหรือเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนทั่วไปจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวน้อยด้วย

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรด้านนโยบายของผู้บริหาร

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อ ก่อนนโยบายของผู้บริหาร	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
การมีส่วนร่วมออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	2.34	1.17	เห็นด้วยน้อย
เกษนาข้อบัญญัติบังคับใช้	2.33	1.20	เห็นด้วยน้อย
รวม	2.34	1.09	เห็นด้วยน้อย

ด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.34) (ตาราง 12) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในทั้ง 2 ประเด็น คือ 1) เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติเป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนและ 2) แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชนตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติในระดับเห็นด้วยน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและการกำหนดเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จะเป็นไปในลักษณะจากบนลงล่างมากกว่าที่จะมาจากด้านล่างขึ้นบน หรือไม่ได้มาจากความต้องการของประชาชน ทำให้แผนพัฒนาต่างๆ ยังไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนมากนัก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อ แผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติเป็นไปตามแผนพัฒนา ท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน	2.41	1.13	เห็นด้วยน้อย
แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการ ของประชาชน	2.34	1.14	เห็นด้วยน้อย
รวม	2.38	1.05	เห็นด้วยน้อย

ด้านสถานที่ทิ้งขยะ

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในด้านสถานที่ทิ้งขยะ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.82) (ตาราง 13) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) ในเขตพื้นที่มีจำนวนบ่อทิ้งขยะเพียงพอต่อการรองรับขยะ และ 2) ในเขตพื้นที่มีจำนวนถังขยะเพียงพอต่อการรองรับขยะ ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในด้านสถานที่ทิ้งขยะในระดับเห็นด้วยปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอแม่เมาะ มีสถานที่ทิ้งขยะที่เป็นสัดเป็นส่วนและอยู่ห่างไกลแหล่งชุมชน ตลอดจนมีจำนวนถัง

ขยะแจกจ่ายในคนในชุมชนอย่างเพียงพอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเป็นระบบ

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านสถานที่ทิ้งขยะ

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรต่อ สถานที่ทิ้งขยะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทัศนคติ
ในเขตพื้นที่ที่มีจำนวนบ่อทิ้งขยะเพียงพอต่อการ รองรับขยะ	2.83	1.16	เห็นด้วยปานกลาง
ในเขตพื้นที่ที่มีจำนวนถังขยะเพียงพอต่อการ รองรับขยะ	2.80	1.19	เห็นด้วยปานกลาง
รวม	2.82	1.11	เห็นด้วยปานกลาง

ด้านการร่วมรณรงค์

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านการร่วมรณรงค์ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.44) (ตาราง 13) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็นมีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน หมู่บ้าน หน่วยงานอื่น ๆ มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็น 1) มีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับ อปท. 2) มีการจัดนิทรรศการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกับ อปท. และ 3) มีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานเอกชน ตามลำดับ (ตาราง 14)

จะเห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่ด้านการร่วมรณรงค์ในระดับเห็นด้วยน้อย ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ยังไม่มีหรือมีการรณรงค์ในการจัดการขยะค่อนข้างน้อย ซึ่งส่งผลให้ประชาชนโดยทั่วไปขาดความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ น้อยด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสุชาดา พรหมจารีย์ (2545: 53) ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการมูลฝอยร่วมกันขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา

จังหวัดหนองบัวลำภู ผลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการมูลฝอย ด้านการบริหาร พบว่าบุคลากรในระดับปฏิบัติมีน้อย และขาดความรู้และประสบการณ์ ขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ขาดการวางแผนแก้ไขปัญหาละยะยาว ผู้บริหารให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาค่อนข้างน้อย มาตรการทางกฎหมายไม่มีผลบังคับในทางปฏิบัติ และขาดงบประมาณในการดำเนินงาน

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรด้านการร่วมรณรงค์

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อการร่วมรณรงค์	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับทัศนคติ
มีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับชุมชน หมู่บ้าน หน่วยงานอื่น ๆ	2.62	1.15	เห็นด้วยปานกลาง
มีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์การจัดการขยะมูลฝอยร่วมกับ อปท.	2.46	1.18	เห็นด้วยน้อย
มีการจัดนิทรรศการกำจัดขยะมูลฝอยร่วมกับ อปท.	2.35	1.17	เห็นด้วยน้อย
มีการจัดกิจกรรมร่วมรณรงค์ร่วมกับหน่วยงานเอกชน	2.34	1.18	เห็นด้วยน้อย
รวม	2.44	1.05	เห็นด้วยน้อย

จากผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของประชาชนในพื้นที่พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรในระดับน้อยและปานกลาง ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคุณค่าประโยชน์ ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยะทำให้มีทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร ซึ่งได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ก่อให้เกิดทางเลือกอันหลากหลายของกิจกรรม เพราะในแต่ละท้องถิ่นมีสภาพปัญหาและความต้องการตลอดจนศักยภาพแตกต่างกัน ซึ่งหากประชาชนหรือชุมชนได้มีส่วนร่วมในงานการศึกษาและพัฒนาแล้ว ย่อมตอบสนองความต้องการของชุมชน ช่วยพัฒนา

คุณภาพของคนในชุมชน ให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาท้องถิ่น และชีวิตความเป็นอยู่ให้ดียิ่งขึ้นด้วยการทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง พัฒนาระบบคิด วิธีการทำงานอยู่ตลอดเวลา ทำให้ท้ายที่สุดประชาชนและชุมชนจะสามารถยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานของตนเองได้ ในขณะที่ ปริชาติ วัลย์เสถียร และคณะ (2543) กล่าวว่า ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ กลไกของรัฐทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ โดยโครงสร้างของระบบราชการจะต้องเอื้ออำนวย และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา และผลการศึกษาส่วนใหญ่ในประเด็นของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ การติดต่อสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ การเป็นสมาชิกกลุ่มในชุมชน การได้รับการอบรม การศึกษาดูงาน และการได้รับข้อมูลข่าวสาร และการมีความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการทำงาน

การฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะ

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในพื้นที่ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะในหมู่บ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.68 รองลงมาคือจากเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 39.14 จากอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 27.78 จากหน่วยงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 25.76 และจากหน่วยงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 13.13 ตามลำดับ (ตาราง 15)

การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.95 รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 62.12 จากเสียงตามสาย คิดเป็นร้อยละ 60.10 จากวิทยุ คิดเป็นร้อยละ 46.21 จากแผ่นพับ คิดเป็นร้อยละ 38.13 จากวารสาร คิดเป็นร้อยละ 28.03 และจากสื่ออื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 10.35 ตามลำดับ (ตาราง 15)

จะเห็นได้ว่าประชาชนในพื้นที่ที่ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการขยะในหมู่บ้าน และได้รับข่าวสารสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากการฝึกอบรมส่วนใหญ่หน่วยงานต่างๆ จะเข้าไปฝึกอบรมในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย เพราะการเข้าไปในพื้นที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมายังอำเภอหรือจังหวัด ซึ่งจะทำให้ไม่เสียเวลาในการเดินทาง สำหรับการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดนั้น เนื่องมาจากสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เป็นที่นิยมของคนทั่วไป และประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ และทุกครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีโทรทัศน์ในทุกครัวเรือน

ตาราง 15 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามการฝึกอบรมและการได้รับข่าวสาร
เกี่ยวกับการจัดการขยะ

การฝึกอบรมและการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
หน่วยที่จัดฝึกอบรมและได้รับข้อมูลข่าวสาร		
อำเภอ		
ไม่เคย	286	72.22
เคย	110	27.78
หน่วยงานเอกชน		
ไม่เคย	294	74.24
เคย	102	25.76
เทศบาล		
ไม่เคย	241	60.86
เคย	155	39.14
หมู่บ้าน		
ไม่เคย	227	57.32
เคย	169	42.68
จังหวัด		
ไม่เคย	344	86.87
เคย	52	13.13
การได้รับข่าวสาร		
โทรทัศน์		
ไม่เคย	119	30.05
เคย	277	69.95
หนังสือพิมพ์		
ไม่เคย	150	37.88
เคย	246	62.12

ตาราง 15 (ต่อ)

การฝึกอบรมและการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการขยะ	จำนวน (n=396)	ร้อยละ
เสียงตามสาย		
ไม่เคย	158	39.90
เคย	238	60.10
แผ่นพับ		
ไม่เคย	245	61.87
เคย	151	38.13
วารสาร		
ไม่เคย	285	71.97
เคย	111	28.03
วิทยุ		
ไม่เคย	213	53.79
เคย	183	46.21
อื่นๆ (เช่น พี่นบ้าน)		
ไม่เคย	355	89.65
เคย	41	10.35

การมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของประชาชนในพื้นที่

การวัดระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมมากที่สุด 2) คะแนน

เฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมมาก 3) คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง 4) คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมน้อย 5) คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตาราง 16 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการแยกขยะ

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการแยกขยะในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.99) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ทุกประเด็นคือ 1) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะเปียกออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง 2) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะแห้งออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง และ 3) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะอันตรายหรือขยะติดเชื้อก่อนทิ้ง ตามลำดับ

ด้านการออกกฎระเบียบ

ผู้ให้ข้อมูลผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการออกกฎระเบียบในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.35) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ทุกประเด็นคือ 1) การมีส่วนร่วมในการบังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ 2) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และ 3) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย ตามลำดับ

ด้านการกำจัดขยะ

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการกำจัดขยะในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.54) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเรื่องการทิ้งขยะในครอบครัว และ 2) การมีส่วนร่วมในการนำขยะในบ้านไปขายในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาตามลำดับ ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการได้สังเกตว่าคนส่วนใหญ่ได้ทิ้งแยกประเภท 2) ครอบครัวได้มีการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่ของที่ซื้อที่ตลาด 3) การมีส่วนร่วมในการเผาขยะ 4) การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะ และ 5) การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะในบ้านในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา ตามลำดับ

ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.26) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ทุกประเด็นคือ 1) การมีส่วนร่วมในการนำขยะไปทำปุ๋ยหรือสารกำจัดแมลง 2) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการโครงการธนาคารขยะ และ 3) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการสหกรณ์ขยะ ตามลำดับ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการแยกขยะในระดับปานกลาง ส่วนด้านการออกกฎระเบียบ ด้านการกำจัดขยะ และด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการคัดแยกขยะ สามารถกระทำได้ง่าย และในปัจจุบันทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีถังขยะแยกประเภทของชนิดขยะ ตลอดจนการคัดแยกขยะสามารถนำขยะที่สามารถนำไปจำหน่าย เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว จึงทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีการคัดแยกขยะมากขึ้น สำหรับในด้านการออกกฎระเบียบ และด้านการกำจัดขยะ นั้นส่วนใหญ่จะอาจเป็นเพราะประชาชนเคยชินกับการที่ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหน่วยงานของทางราชการมิได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทการมีส่วนร่วมโดยการดำเนินการเกือบจะทุกด้านภาครัฐเป็นผู้จัดให้ประชาชนไม่เคยได้กำหนดความต้องการหรือทิศทางในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง ส่วนด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) นั้น ประชาชนอาจจะเห็นว่าการนำมาใช้ใหม่อาจจะไม่มีความปลอดภัย ดังนั้นทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวน้อย ซึ่งสอดคล้องกับนำชัย ทนุผล (2529) ได้มีแนวคิดว่าการมีส่วนร่วมเป็นขบวนการที่ประชาชนมีอิสรภาพและความเต็มใจในการเข้าร่วม โดยมีการร่วมมือร่วมใจในการระบุนโยบายของความต้องการ การวางแผนและการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่ และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตนประสบอยู่ และร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นให้ลุล่วงไปเพื่อประโยชน์ของชุมชน นอกจากนั้น การมีส่วนร่วมยังช่วยสร้างความรู้สึกรักหวงแหนและเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นกับประชาชน ทำให้การดำเนินโครงการต่างๆ ที่วางไว้ดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางได้ และมีผลให้ประชาชนสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในระยะยาว โดยไม่ต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลหรือเอกชนต่อไป เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมเป็นวิธีการสำคัญอย่างหนึ่งที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ซึ่งสามารถจำแนกประโยชน์ของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมได้ดังนี้ 1) ทำให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาที่แท้จริงของชุมชน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตน 2) ทำให้ประชาชนจะได้มีโอกาสใช้ความสามารถของตนเองในรูปแบบของ

ความคิด การตัดสินใจ และการกระทำอย่างเต็มที่และทำให้ประชาชนจะมีความรู้สึกในความเป็นเจ้าของในการแก้ปัญหาของชุมชน และ 3) ทำให้การใช้งบประมาณจากภาครัฐมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพราะว่าภาคประชาชนเป็นผู้ที่รู้ปัญหาในการพัฒนาและจะเป็นผู้ดำเนินการ รวมไปถึงจนถึงตอบสนองความต้องการของภาคประชาชนได้อย่างแท้จริง ในขณะที่องค์ พัฒนจักร (2535: 49-50) กล่าวว่า อุปสรรคและปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องจากการพัฒนาที่ผ่านมาชุมชนยังขาดความรู้ขาดความพร้อมและมีข้อบกพร่องในหลายประการ เช่น การขาดองค์กรท้องถิ่นที่เหมาะสม จึงขาดผู้อุทิศตนและเวลาแก่งานชุมชนอย่างเต็มที่ ขาดทักษะการทำงาน ขาดการติดต่อสื่อสารที่ดี ทำให้ประชาชนได้รับความรู้ไม่เพียงพอ ก่อให้เกิดปัญหาการสื่อความหมาย การทำความเข้าใจ การขอความคิดเห็น ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ อนึ่งความแตกต่างในชุมชนและผลทางเศรษฐกิจในชุมชนก่อให้เกิดความแตกแยกทางความคิดค่อนข้างมากต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

ตาราง 16 ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของประชาชนในพื้นที่

การมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ การมีส่วนร่วม
ด้านการแยกขยะ	2.99	1.18	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะเปียกออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง	3.08	1.28	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะแห้งออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง	3.07	1.26	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะอันตรายหรือขยะติดเชื้อมาก่อนทิ้ง	2.82	1.34	ปานกลาง
ด้านการออกกฎระเบียบ	2.35	1.02	น้อย
การมีส่วนร่วมในการบังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	2.37	1.22	น้อย
การมีส่วนร่วมในการแก้ไขเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	2.34	1.13	น้อย

ตาราง 16 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ การมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการ ออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่ง ปฏิกูลและขยะมูลฝอย	2.33	1.20	น้อย
การกำจัดขยะ	2.54	0.76	น้อย
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเรื่องการจัดขยะใน ครอบครัว	3.25	1.22	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการนำขยะในบ้านไปขายในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	2.71	1.13	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการได้สังเกตว่าคนส่วนใหญ่ได้ ทิ้งแยกประเภท	2.59	1.09	น้อย
ครอบครัวได้มีการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่ของที่ ซื้อที่ตลาด	2.57	1.33	น้อย
การมีส่วนร่วมในการเผาขยะ	2.35	1.21	น้อย
การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะ	2.22	1.23	น้อย
การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะในบ้านในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา	2.11	1.14	น้อย
ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	2.26	1.00	น้อย
การมีส่วนร่วมในการนำขยะไปทำปุ๋ยหรือสาร กำจัดแมลง	2.33	1.16	น้อย
การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการ โครงการธนาคารขยะ	2.26	1.12	น้อย
การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการสหกรณ์ ขยะ	2.18	1.15	น้อย
เฉลี่ยทั้งหมด	2.53	0.73	น้อย

ลักษณะส่วนบุคคลและทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรและมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เพศ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเพศชายและเพศหญิงในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.40 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.60 (ตาราง 17)

จะเห็นได้ว่าผู้หญิงเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำงานมากขึ้น แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานและประสิทธิภาพการทำงานด้วย

อายุ

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด มีร้อยละ 36.27 รองลงมาคืออายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีร้อยละ 32.64 อายุไม่เกิน 30 ปี มีร้อยละ 16.06 อายุอยู่ในช่วง 51-60 ปี มีร้อยละ 14.51 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 40.62 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.83 โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุดำสุด 24 ปี และมากที่สุด 63 ปี (ตาราง 17)

จากผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี มากที่สุด ซึ่งอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ มีการประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่ง ตั้งใจในการทำงาน มีประสิทธิภาพ รู้จักใช้เหตุผล มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา และต้องการทำงานให้สามารถรับผิดชอบและดูแลครอบคลุม ในขณะที่ผู้ที่มีอายุน้อย จะมีการอพยพเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในเมืองมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับ สุนิลา ทนุผล (2540: 30) ได้ระบุว่า บุคคลที่มีอายุในวัยนี้เป็นช่วงของชีวิตการทำงาน ซึ่งเริ่มการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับงาน จึงนับได้ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยที่มีสมรรถนะสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติหรือเศรษฐกิจ และ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:146) ได้กล่าวว่า อายุแม้จะมีผลต่อการทำงานไม่เด่นชัด แต่อายุก็จะเกี่ยวข้องกับระยะเวลาและประสิทธิภาพในการทำงาน ผู้ที่มีอายุมากมักจะมีประสิทธิภาพในการทำงาน

สถานภาพสมรส

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.69) มีสถานภาพสมรสแล้ว รองลงมาสถานภาพโสด มีร้อยละ 17.10 สถานภาพหย่าร้าง และหม้าย มีร้อยละ 11.40 และ 8.81 ตามลำดับ (ตาราง 17) แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับระดับอายุของผู้ให้ข้อมูลที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ ที่มีการสร้างครอบครัวของตนเองแล้ว ตลอดจนในสังคมชนบทประชาชนจะมีครอบครัวครัวก่อนข้างเร็ว และในวัยผู้สูงอายุนั้นจะมีผู้ที่มีสถานภาพหม้ายอยู่เป็นจำนวนมาก

ระดับการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการศึกษาระดับอนุปริญาขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 69.43 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 25.91 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 4.66 ตามลำดับ (ตาราง 17)

เหตุที่ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญาตรี เนื่องจากผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญาตรีขึ้นไปเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีทักษะในการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในขณะที่มีผู้ให้ข้อมูลบางส่วนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่ชนบทนั้นในอดีตสถานศึกษามีน้อยและอยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก ประกอบกับปัญหาเรื่องรายได้ต่ำ ทำให้ไม่มีเงินส่งลูกหลานเรียนต่อในระดับสูงได้

รายได้

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 6,001-8,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 40.41 ของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด รองลงมาคือ มีรายได้ไม่เกิน 6,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 35.23 รายได้ระหว่าง 8,001-10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 22.28 และมีรายได้มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 2.07 โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้เฉลี่ย 7,393.47 บาทต่อเดือน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3,468.78 โดยผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ต่ำสุด 3,000 บาทต่อเดือน และมากที่สุด 35,000 บาทต่อเดือน (ตาราง 17)

จะเห็นว่ารายได้ระหว่าง 6,001-8,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด ซึ่งนำชัย ทนุผล (2529: 10) กล่าวว่า รายได้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของ

การพัฒนาหมู่บ้าน ผู้ที่มีผู้มีรายได้น้อยกว่าจะพัฒนาตนเองในด้านความรู้และยอมรับในวิชาชีพ ที่โครงการพัฒนานำไปแพร่กระจายได้ดีกว่า หมู่บ้านที่มีผู้มีรายได้น้อยกว่า และคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายได้น้อยจะมีความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงานพัฒนาสาธารณูปโภคของชุมชนสูง ซึ่งในทำนองเดียวกัน การศึกษาของศิริวรรณ วงษ์สมบัติ (2533: 62) พบว่ารายได้น้อยมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง ในทางเชื้อเสียงเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการยกย่องในสังคม

ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.31) มีลักษณะของบ้านเป็นบ้านเดี่ยวที่มีที่ดินรอบบริเวณบ้าน รองลงมาเป็นบ้านเดี่ยวมีซีเมนต์รอบบ้าน และเป็นบ้านเดี่ยวมีรั้วนา ในสัดส่วนที่เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.84 ตามลำดับ (ตาราง 17)

สมาชิกในครอบครัว

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 61.14 รองลงมามีจำนวนสมาชิกในครอบครัวระหว่าง 5-6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.05 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.18 และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3.87 คน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.18 โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 2 คน และมากที่สุด 7 คน (ตาราง 17)

ตาราง 17 จำนวน และร้อยละของประชาชนในอำเภอแม่เมาะ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของ
เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=193)	ร้อยละ
เพศ			
ชาย		88	45.60
หญิง		105	54.40
อายุ			
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี		31	16.06
31-40 ปี		63	32.64
41-50 ปี		70	36.27
51-60 ปี		28	14.51
มากกว่า 60 ปี		1	0.52
$\bar{X}$ = 40.62 SD = 8.83 min-max = 24-63			
สถานภาพ			
โสด		33	17.10
สมรส		121	62.69
หย่า		22	11.40
หม้าย		17	8.81
ระดับการศึกษา			
มัธยมศึกษาตอนต้น		9	4.66
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า		50	25.91
อนุปริญญา		68	35.23
ปริญญาตรี		66	34.20

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=193)	ร้อยละ
รายได้		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 6,000 บาทต่อเดือน	68	35.23
6,001-8,000 บาทต่อเดือน	78	40.41
8,001-10,000 บาทต่อเดือน	43	22.28
มากกว่า 10,000 บาทต่อเดือน	4	2.07
$\bar{X} = 7,393.47$ $SD = 3,468.78$ min-max = 3,000-35,000		
ลักษณะบ้านที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยวมีที่ดินรอบบริเวณบ้าน	155	80.31
บ้านเดี่ยวมีซีเมนต์รอบบ้าน	19	9.84
บ้านเดี่ยวมีรั้ว-นา	19	9.84
สมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	10	5.18
3-4 คน	118	61.14
5-6 คน	58	30.05
มากกว่า 6 คน	7	3.63
$\bar{X} = 3.87$ $SD = 1.18$ min-max = 2-7		

อายุการทำงาน

จากการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุการทำงานระหว่าง 1-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.74 รองลงมาคือ อายุการทำงานมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.62 อายุการทำงานระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.03 อายุการทำงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.33 และอายุการทำงานระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.29 ตามลำดับ โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุการทำงานเฉลี่ย 21 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17.44 โดยผู้ให้ข้อมูลมีอายุการทำงานต่ำสุด 1 ปี และมากที่สุด 43 ปี (ตาราง 18)

จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุการทำงานระหว่าง 1-10 ปี ทั้งนี้เนื่องมาจากพระราชบัญญัติสภาพัฒน และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้ พ.ศ. 2538 ได้มีการยกฐานะสภาตำบลที่มีรายได้ย้อนหลัง 3 ปี เกิน 150,000 บาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.97) เป็นลูกจ้างชั่วคราว รองลงมาคือ ตำแหน่งอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 16.06 ตำแหน่งพนักงานของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 15.54 ตำแหน่งข้าราชการ ลูกจ้างประจำ คิดเป็นร้อยละ 15.03 ตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ คิดเป็นร้อยละ 7.25 ตำแหน่งสมาชิกสภาฯ คิดเป็นร้อยละ 2.59 และผู้บริหาร คิดเป็นร้อยละ 1.55 ตามลำดับ (ตาราง 18)

ตาราง 18 จำนวน และร้อยละของประชาชนในอำเภอแม่เมาะ จำแนกตามด้านการทำงานของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการทำงาน	จำนวน (n=193)	ร้อยละ
อายุการทำงาน		
1-10 ปี	96	49.74
11-20 ปี	18	9.33
21-30 ปี	16	8.29
31-40 ปี	29	15.03
มากกว่า 40 ปี	34	17.62
$\bar{X} = 21.08 \quad SD = 17.44 \quad \text{min-max} = 1-43$		
ตำแหน่งหน้าที่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ผู้บริหาร	3	1.55
สมาชิกสภาฯ	5	2.59
หัวหน้าส่วนราชการ	14	7.25
ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ	29	15.03
พนักงานของรัฐ	30	15.54
ลูกจ้างชั่วคราว	81	41.97
อื่นๆ	31	16.06

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการศึกษาในตาราง 19 เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 96.37 และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 :152) กล่าวว่าปัจจัยด้านประชาชนที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในการทำงานพัฒนาภาคใต้ตัดสินใจ ริเริ่มกิจกรรมและรับผลประโยชน์ สมาชิกต้องรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือเป็นผู้นำท้องถิ่น มีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับโลกภายนอก เป็นปัจจัยที่เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งนักพัฒนา ที่จะต้องรู้จักชุมชนในทุก ๆ มิติ มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วม ต้องค้นหาผู้นำที่มีศักยภาพ รู้จักวิธีการรวมกลุ่มประชาชนเพื่อช่วยหาหนทางแก้ปัญหาและสนับสนุนข้อมูลความรู้ต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ตาราง 19 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการขยะของเจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ความรู้	จำนวน (n=193)	ร้อยละ
น้อย (1-5 คะแนน)	7	3.63
ปานกลาง (6-10 คะแนน)	186	96.37
มาก (11-15 คะแนน)	-	-
$\bar{X}$ = 7.85 SD = 1.09 min-max = 5-10		

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กร ใน 5 ด้าน คือ 1) สภาพแวดล้อมชุมชน 2) นโยบายของผู้บริหาร 3) แผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ 4) สถานที่ทิ้งขยะ และ 5) การร่วมรณรงค์ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับเจตคติออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุด มีทัศนคติเห็นด้วยมาก มีทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง มีทัศนคติเห็นด้วยน้อย และมีทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ 1) คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยมากที่สุด 2) คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยมาก 3) คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยปานกลาง 4) คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยน้อย 5) คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับทัศนคติเห็นด้วยน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านสภาพแวดล้อมชุมชน พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.45) (ตาราง 20) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20) ในประเด็น 1) คนที่ปฏิบัติในการทิ้งขยะโดยการทิ้งไม่เป็นที่ (เช่น ทิ้งจากบนรถลงพื้นถนน) เป็นบุคคลที่สังคมควรจะรังเกียจ 2) การแยกขยะก่อนทิ้งและแยกที่ทิ้งขยะจะทำให้เกิดผลดีในการนำขยะกลับมาใช้ได้ใหม่ 3) ขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนความเป็นอยู่ในชุมชน 4) คนที่มีอาชีพขนขยะ(คนขนขยะ)ไปจัดการควรเป็นบุคคลที่สังคมยกย่อง 5) หนูและแมลงวันเพิ่มจำนวนมากขึ้นในชุมชน 6) ควรนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์ และ 6) ตนเองและครอบครัวควรลดปริมาณขยะลง มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) ควรทิ้งขยะที่บ้านตัวเองโดยวิธีฝังกลบ และ 2) คนที่พยายามแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มักเป็นผู้ที่ทำความรำคาญให้สังคม มีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็น คนที่มีอาชีพเลือกเก็บขยะจากที่ทิ้งขยะไปจำหน่าย ควรเป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจตามลำดับ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านสภาพแวดล้อมชุมชน ของ
เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรต่อ ด้านสภาพแวดล้อมชุมชน	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
คนที่ปฏิบัติในการทิ้งขยะโดยการทิ้งไม่เป็นที่ (เช่น ทิ้งจากบนรถลงพื้นถนน) เป็นบุคคลที่ สังคมควรจะรังเกียจ	4.13	1.04	มาก
การแยกขยะก่อนทิ้งและแยกที่ทิ้งขยะจะทำให้ เกิดผลดีในการนำขยะกลับมาใช้ได้ใหม่	4.06	1.04	มาก
ขยะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนความเป็นอยู่ในชุมชน คนที่มีอาชีพขนขยะ(คนขนขยะ)ไปจัดการควร เป็นบุคคลที่สังคมยกย่อง	3.78	1.16	มาก
หนูและแมลงวัน เพิ่มจำนวนมากขึ้นในชุมชน ควรนำเศษอาหารไปทำปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยอินทรีย์	3.67	1.09	มาก
ตนเองและครอบครัวควรลดปริมาณขยะลง ควรทิ้งขยะที่บ้านตัวเองโดยวิธีฝังกลบ	3.62	1.15	มาก
คนที่พยายามแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่มัก เป็นผู้ที่ทำความรำคาญให้สังคม	3.58	1.29	มาก
คนที่มีอาชีพเลือกเก็บขยะจากที่ทิ้งขยะไป จำหน่าย ควรเป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจ	3.51	1.12	มาก
	3.15	1.38	ปานกลาง
	2.63	1.43	ปานกลาง
	2.34	1.30	น้อย
รวม	3.45	0.65	ปานกลาง

ด้านนโยบายของผู้บริหาร

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านนโยบายของ
ผู้บริหาร พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.78) (ตาราง 21)

โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ และมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็น เคนำข้อบัญญัติบังคับใช้

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านนโยบายของผู้บริหารของ
เจ้าหน้าที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรต่อ ก่อนนโยบายของผู้บริหาร	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
การมีส่วนร่วมออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	3.06	1.18	ปานกลาง
เคนำข้อบัญญัติบังคับใช้	2.55	1.26	น้อย
รวม	2.78	1.01	ปานกลาง

ด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.74) (ตาราง 22) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติเป็นไปตามแผนพัฒนาท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนและ 2) แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการของประชาชน ตามลำดับ

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยระดับทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบาล/ข้อบัญญัติของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะองค์กรต่อ แผนพัฒนาท้องถิ่นและเทศบาล/ข้อบัญญัติ	ค่า เฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ทัศนคติ
เทศบาล/ข้อบัญญัติเป็นไปตามแผนพัฒนา ท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน	2.76	1.20	ปานกลาง
แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปตามความต้องการ ของประชาชน	2.72	1.16	ปานกลาง
รวม	2.74	1.06	ปานกลาง

ด้านสถานที่ทิ้งขยะ

จากผลการวิเคราะห์ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดการขยะขององค์กรด้านสถานที่ทิ้งขยะพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.98) (ตาราง 23) โดยผู้ให้ข้อมูลมีทัศนคติในระดับเห็นด้วยปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) ในเขตพื้นที่มีจำนวนบ่อทิ้งขยะเพียงพอต่อการรองรับขยะ และ 2) ในเขตพื้นที่มีจำนวนถังขยะเพียงพอต่อการรองรับขยะ ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

การวัดระดับการมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มีส่วนร่วมมากที่สุด มีส่วนร่วมมาก มีส่วนร่วมปานกลาง มีส่วนร่วมน้อย และมีส่วนร่วมน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเฉลี่ยออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมมากที่สุด 2) คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมมาก 3) คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมปานกลาง 4) คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมน้อย 5) คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ระดับมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากผลการวิจัยตาราง 25 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยรวมในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านการแยกขยะ

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการแยกขยะในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.03) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ทุกประเด็นคือ 1) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะเปียกออกจากถังขยะรวม ก่อท้ง 2) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะแห้งออกจากถังขยะรวม ก่อท้ง และ 3) การมีส่วนร่วมในการแยกขยะอันตรายหรือขยะติดเชื้อ ก่อท้ง ตามลำดับ

ด้านการออกกฎระเบียบ

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการออกกฎระเบียบในระดับน้อย (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.59) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย 2) การมีส่วนร่วมในการบังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ และมี

ส่วนร่วมในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็นการมีส่วนร่วมในการแสดงความ
 คิดเห็นในการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย ตามลำดับ

ด้านการกำจัดขยะ

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการ
 กำจัดขยะในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.70) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
 (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ในประเด็น 1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเรื่องการทิ้งขยะในครอบครัว
 2) ครอบครัวได้มีการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่ของที่ซื้อที่ตลาด 3) การมีส่วนร่วมในการได้สังเกต
 ว่าคนส่วนใหญ่ได้ทิ้งแยกประเภท และ 4) การมีส่วนร่วมในการนำขยะในบ้านไปขายในช่วง 3
 เดือนที่ผ่านมา ตามลำดับ ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60) ในประเด็น
 1) การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะในบ้านในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา 2) การมีส่วนร่วมในการเผาขยะ
 และ 3) การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะ ตามลำดับ

ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการนำ
 ขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ในระดับปานกลาง (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.70) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วม
 ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) ทุกประเด็นคือ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือ
 ดำเนินการสหกรณ์ขยะ 2) การมีส่วนร่วมในการนำขยะไปทำปุ๋ยหรือสารกำจัดแมลง และ 3) การมี
 ส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการโครงการธนาคารขยะ ตามลำดับ

ตาราง 25 ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอแม่เม้า จังหวัดลำปาง ของเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการแยกขยะ	3.03	0.85	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะเปียกออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง	3.06	1.08	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะแห้งออกจากถังขยะรวมก่อนทิ้ง	3.05	1.09	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแยกขยะอันตรายหรือขยะติดเชื้อก่อนทิ้ง	2.99	1.06	ปานกลาง
ด้านการออกกฎระเบียบ	2.59	0.99	น้อย
การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการออกเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	2.67	1.16	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการบังคับใช้เทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติ	2.64	1.27	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการแก้ไขเทศบัญญัติ/ข้อบัญญัติว่าด้วยการกำจัดสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย	2.45	1.04	น้อย
ด้านการกำจัดขยะ	2.70	0.73	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติเรื่องการทิ้งขยะในครอบครัว	3.12	1.20	ปานกลาง
ครอบครัวได้มีการใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าไปใส่ของที่ซื้อที่ตลาด	2.89	1.22	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการได้สังเกตว่าคนส่วนใหญ่ได้ทิ้งแยกประเภท	2.85	1.09	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการนำขยะในบ้านไปขายในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา	2.77	1.13	ปานกลาง

ตาราง 25 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ การมีส่วนร่วม
การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะในบ้านในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา	2.50	1.11	น้อย
การมีส่วนร่วมในการเผาขยะ	2.44	1.24	น้อย
การมีส่วนร่วมในการฝังกลบขยะ	2.31	1.21	น้อย
ด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)	2.70	0.94	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการสหกรณ์ ขยะ	2.78	1.32	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการนำขยะไปทำปุ๋ยหรือสาร กำจัดแมลง	2.69	1.14	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งหรือดำเนินการ โครงการธนาคารขยะ	2.62	1.23	ปานกลาง
เฉลี่ยทั้งหมด	2.75	0.58	ปานกลาง

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการขยะกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการแยกขยะ ด้านการกำจัดขยะ และด้านการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ในระดับปานกลาง แต่มีส่วนร่วมในด้านการออกกฎระเบียบในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกกฎระเบียบต่างๆ มักจะขึ้นอยู่กับฝ่ายหรือกองงานที่รับผิดชอบโดยตรง หรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรง ซึ่งเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจำนวนมาก จึงทำให้มีส่วนร่วมในด้านดังกล่าวน้อยกว่าด้านอื่นๆ ซึ่ง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงานโดยมีนักพัฒนาหรือนักวิชาการภายนอกเป็นผู้ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยี โดยส่วนใหญ่แล้วกระบวนการมีส่วนร่วมจะเริ่มจากการค้นหาปัญหาและสาเหตุ การวางแผน ดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหา การปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันทำกิจกรรม เพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกันโดยใช้กระบวนการบริหารจัดการและ
ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด